

Kansallinen rikosuhripolitiikka ja uhrien tukipalvelut -hanke

Asettaminen

Oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä sisäasiainministeriö ovat tänään asettaneet toimikunnan valmistelemaan Kansallinen rikosuhripolitiikka ja uhrien tukipalvelut -hanketta. Hankkeen vastuuministeriönä toimii oikeusministeriö.

Hankkeen tavoite

Hankkeen tavoitteena on kehittää kansallinen strategia rikoksen uhrien tukipalveluiden järjestämiseksi ja niiden edellyttämän rahoituksen turvaamiseksi. Yleisten uhripalveluiden lisäksi huomiota kiinnitetään erityisiin tukipalveluihin, joilla vastataan haavoittuvassa asemassa olevien uhrien erityistuen tarpeisiin. Hankkeen tavoitteena on edistää hallitusohjelmakirjausten sekä kansainvälisten velvoitteiden ja suositusten toteutumista koordinoidusti. Hankkeella edistetään ministeriöiden välisen työnjaon ja järjestöjen roolin täsmentämistä, tukipalvelujen synergian tehostamista sekä rahoitusvastuiden ja -mallien linjaamista.

Organisointi

Puheenjohtaja: Arto Kujala, ylijohtaja, oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto

Jäsenet:

Kirsi Pulkkinen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö, lainvalmisteluosasto

Antti Simanainen, poliisitarkastaja, sisäasiainministeriö

Heidi Manns-Haatanen, hallitussihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto

Arto Luhtala, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö, kunta- ja aluehallinto-osasto

Sampsa Matilainen, lakimies, Suomen Kuntaliitto

Iida Partanen, avustusvalmistelija, avustusosasto, Raha-automaattiyhdistys RAY

Petra Kjällman, toiminnanjohtaja, Rikosuhripäivystys

Ritva Karinsalo, toimitusjohtaja, Ensi- ja turvakotien liitto ry

Riitta Silver, kehittämisspällikkö, Tukinainen ry

Natalie Gerbert, Voimavarakeskuksen johtaja, Monika-Naiset Liitto ry

Sihteerit:

Elina Ruuskanen, suunnittelija, oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto

Mervi Sarimo, neuvotteleva virkamies, oikeusministeriö, kriminaalipoliittinen osasto

Pysyvä asiantuntija:

Niko Ijäs, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, budjettiosasto

Toimikunnan nimeämisessä on pyritty ottamaan huomioon naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §. Tahoja on pyydetty esittämään mahdollisuuksien mukaan sekä nais- että miesehdokas. Toimikuntaan esitetyt ovat kuitenkin olleet pääasiassa naisia, mikä on ollut asiantuntijuuteen liittyvänä perusteltua.

Työskentelyssä tulee riittävässä määrin kuulla muita asiantuntijoita ja aihepiirin kannalta keskeisiä tahoja ja järjestöjä, jotka eivät ole toimikunnassa edustettuina.

Toimikunnan tehtävät

Toimikunnan tehtävänä on

- 1) valmistella yhteinen suunnitelma tukipalveluiden rakenteellisista ratkaisuista ja järjestelmän edellyttämistä rahoitusmalleista,
- 2) kartoittaa yhtenäisiä menettelytapoja ja hyviä käytäntöjä EU:n rikosuhridirektiivin sekä muiden kansainvälisten velvoitteiden ja suositusten tavoitteiden saavuttamiseksi,
- 3) koordinoida uhrin tukipalveluihin liittyvien hallitusohjelman toimien toteutusta ja
- 4) tehdä ehdotus laajojen uhripoliittisten kysymysten edistämiseksi jatkossa, mahdollisesti seuraavaan hallitusohjelmaan sisällytettäväksi.

Toimikausi ja määräajat

Toimikunnan toimikausi on asettamispäivästä vuoden 2014 loppuun. Rahoitusmalliehdotuksen sisältävä väliraportti tulee antaa siinä vaiheessa, että se on käytettävissä vuosi-en 2015–2018 kehysvalmisteluissa. Uhidirektiivin osalta aikataulu ja menettely tarkennetaan siinä yhteydessä, kun oikeusministeriössä ryhdytään tarkastelemaan implementointia edellyttäviä lainsäädäntötoimia. Määräajat täsmennetään toimikunnan työskentelyn aikana.

Tausta

Hallitusohjelma sisältää uhrien tukipalveluja koskevia kirjauksia kriminaalipolitiikan, sisäisen turvallisuuden ja hyvinvointipolitiikan alueilla, joista vastaavat tahoillaan oikeusministeriö, sisäasiainministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö. Tavoitteina ovat Rikosuhripäivystyksen palvelujen turvaaminen sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti sekä lähisuhdeväkivallan ja seksuaalisen väkivallan uhrien palvelujen kehittäminen ja turvakotipaikkojen lisääminen. Järjestely- ja rahoitusvastuiden hajanaisuus vaikeuttaa tukitoimien kehittämistä tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena ja resurssien turvaamista. Tarvitaan koordinoitua lähestymistapaa.

Kolmannessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (hyväksytty 14.6.2012) rikoksen uhrien palveluiden kehittäminen on yksi tärkeimmistä tavoitteista. Tavoitteena on lisätä rikosuhripalvelujen rahoitusta kysynnän edellyttämälle tasolle, palvelujen määrää ja alueellista kattavuutta sekä varmistaa uhrin ohjaaminen palvelujen piiriin. Oikeusministeriön vastuulla on valmistella 31.12.2013 mennessä vaihtoehtoiset mallit kestäväksi rahoitusmalliksi mukaan lukien rikosuhrihaston perustaminen riittävien ja alueellisesti kattavien rikosuhripalvelujen varmistamiseksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelma laajentaa rahoitusmallin selvittämisen Rikosuhripäivystyksestä muihinkin rikosuhripalveluihin. Laaja-alaisen selvityksen tekemiseen tarvitaan poikkihallinnollista yhteistyötä.

Euroopan unionissa on hyväksytty 25.10.2012 direktiivi rikoksen uhrin oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista (2012/29/EU). Jäsenvaltioiden on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 16.11.2015 mennessä. Oikeusministeriössä asetetaan syksyllä 2013 työryhmä valmistelemaan direktiivin täytäntöönpanoa ja arvioimaan sen edellyttämiä lainsäädäntömuutoksia. Direktiivissä, kuten muissakin uhrien asemaan liittyvissä kansainvälisissä velvoitteissa ja suosituksissa, on tavoitteita, joiden toteutus ei niinkään vaadi uutta lainsäädäntöä vaan käytännön toimenpiteiden kehittämistä. Euroopan neuvoston suosituksen (Rec(2006)8) mukaan valtioiden tulee kehittää ja ylläpitää koordinoituja strategioita uhrin oikeuksien ja intressien edistämiseksi ja suojaamiseksi.

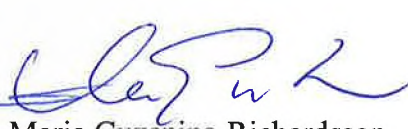
Oikeusministeriössä valmistui keväällä 2011 alustava ehdotus uhripoliittiseksi toimenpidesuunnitelmaksi. Ehdotuksesta järjestettiin pyöreän pöydän keskustelutilaisuus keskeisten ministeriöiden, uhrien tukijärjestöjen ja muiden tahojen kesken. Toimenpidesuunnitelman todettiin tarvitsevan jatkohiomista ja rajaamista. Keskustelussa korostuivat tukipalveluiden rahoituksen turvaamisen kysymykset. Toivottiin ministeriöiden yhteistyön tiivistämistä, järjestöjen roolin täsmentämistä ja tukipalvelujen synergian miettimistä. Valmisteluun ehdotettiin kytkettäväksi keskeisten ministeriöiden lisäksi mm. RAY, järjestöt ja kuntataso.

Kustannukset ja rahoitus

Toimikunta työskentelee virka-aikana ilman eri korvausta. Toimikunnan menot maksetaan oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston määrärahoista.

Helsingissä 6.5.2013

Anna-Maja Henriksson
Oikeusministeri

Maria Guzenina-Richardsson
Peruspalveluministeri

Päivi Räsänen
Sisäasiainministeri

Aarne Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Oikeusministeriö

Aino-Inkeri Hansson
Ylijohtaja
Sosiaali- ja terveysministeriö

Kauko Aaltomaa
Osastopäällikkö
Sisäasiainministeriö

JAKELU

Työryhmään nimetyt
Oikeusministeriö
Sisäasiainministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö
Suomen Kuntaliitto
Raha-automaattiyhdistys
Rikosuhripäivystys
Ensi- ja turvakotien liitto ry
Tukinainen ry
Monika-Naiset liitto ry

TIEDOKSI

Kansliapäällikkö Tiina Astola/OM
Erityisavustaja Robin Harms/OM
Erityisavustaja Malin Brännkärr/OM
Kansliapäällikkö Päivi Nerg/SM
Erityisavustaja Niklas Andersson/SM
Erityisavustaja Andrei Nahkala/SM
Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee/STM
Erityisavustaja Ismo Kainulainen/STM
Terveiden ja hyvinvoinnin laitos
Valtakunnansyyttäjänvirasto
Vähemmistövaltuutettu
Lapsiasiainvaltuutettu
Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos
Poliisihallitus
Poliisiammattikorkeakoulu
Amnesty International